

which has a number of advantages. Changing the software already available to the organization, it may be more expensive and less reliable, leading to failures in the systems.

The prospect of the adoption of IFRS is to discover new business opportunities. Improving the quality of financial statements, which are taken on the basis of some management solutions, will lead to increased profitability and attract new investors. But, it should be noted that one should not expect foreign investment if the river will flood in Kazakhstan. However, this will be an important step in the process of building mutual trust between Kazakhstan and the international community. The increase corporate transparency will mean that investment will be less risky for investors and therefore cheaper. Obviously, any national financial market cannot develop normally in isolation from the international market. IFRS as a common language in the provision of financial statements enables local companies to enter the international market. Already, role of the accountant is changed in organizations. Accountant, formerly one of the most obscure figures becomes an indispensable adviser of leaders of the organization.

Such wise, the transition to IFRS is inevitable for every business and it should be considered and, of course, would be positive for the enterprise and their financial results.

REFERENCES:

1. The Law of the Republic of Kazakhstan "On Accounting and Financial reporting" № 234 from 28 February 2007
2. IFRS Structure. Standards. Interpretations. // New accounting, 2006, # 11
3. Suvorov A. Accounting and Audit according to IFRS// Audit and taxation, 2005, #8

Резюме

С развитием экономики для поддержания конкурентоспособности Казахстан принял решение о внедрении Международных стандартов финансовой отчетности (МСФО). Зарекомендованные во всем мире как эффективный инструмент для предоставления надежной и качественной информации МСФО стали основой для казахстанского учета. Эти международные стандарты позволят казахстанской экономике перейти на качественно новый уровень развития, где основными ценностями являются хороший инвестиционный климат, прозрачность финансовой отчетности, надежность финансового положения и результатов деятельности. В этом докладе говорится о международных стандартах финансовой отчетности, Комитете МСФО и настоящей ситуации по внедрению МСФО в Казахстане. В докладе написано о проблемах, возникших при внедрении МСФО, и предложены рекомендации по их решению.

Түйін

Қазақстан бәсекеге қабілетті ел болу үшін экономиканың дамуына байланысты МСЕҚ-ті енгізуді шешті. Бүкіл әлемде сенімді және сапалы ақпарат беруде тиімді құрал ретінде ұсынылған МСЕҚ қазақстандық есептеу үшін негіз болды. Бұл халықаралық стандарттар негізгі құндылықтары жақсы инвестициялық ахуал, қаржылық есептің айқындығы, қаржы жағдайының сенімділігі мен қызмет нәтижесі болып табылатын Қазақстан экономикасына жаңа сапалы даму деңгейіне көтерілуіне септігін тигізеді. Бұл баяндамада халықаралық қаржылық есептілік стандарттары, МСЕҚ Комитеті және Қазақстанға МСЕҚ-ті енгізу жағдайы туралы айтылады. Баяндамада МСЕҚ-ті енгізу барысында туындаған мәселелер мен сол мәселерді шешу жолдары ұсынылған.

УДК 33:303.7

SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF OIL AND GAS IN REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Bairova A

Scientific advisor – Korjinbaeva A.B, MA

Suleyman Demirel University, Faculty of Economics

Abstract

The theme of my article is “The sustainable economic development in oil and gas sector in Republic of Kazakhstan”. The purpose of research is the theoretical substantiation of analysis of the oil and gas sector in Kazakhstan, as it leads to sustainable development of economy.

At the heart of many social, economic and ecological problems of the Republic of Kazakhstan is historically imbalance, when a country uses resources disproportionately compared to their production.

At the beginning, I have explained the history of oil and gas, as it uses from old to modern history. It also presents the theory of sustainable development, which explains what are Sustainable economic growth and Oil and Gas Contracts for Sustainable Development in Kazakhstan, how it works.

Goals and objectives of this work are: to understand the importance of the oil sector, to analyze the development of oil and gas industry in Kazakhstan. At the final stage of the proposed issues for further development and effective functioning of the oil and gas industry.

Keywords: Development, Kazakhstan, gas sector.

Development Strategy of Kazakhstan till 2030 gives special role for oil and gas industry. Oil production is the main and most dynamic sector of the economy of the Republic of Kazakhstan. Oilers provide a significant part of gross domestic product, fiscal revenue and foreign exchange earnings to the country.

Occupying a 12th place in the world in proven reserves of oil and condensate in the ranking of the leading oil-producing nations Kazakhstan occupies 23rd place.

Oil accounts for roughly 30% of the total energy production in Kazakhstan, the gas - 13-15% of the total shares. In the depths of Kazakhstan lies 2% of the world's proven hydrocarbon reserves. Proven strategic reserves include 169 oil fields, of which 87 oil, 17 gases, 30 gas, 25 oil and gas condensate. Kazakhstan has proven reserves of 2.8 billion tons of oil and 1.8 trillion cube meters of gas and probable reserves - about 12 billion tons of oil and condensate and approximately 3 trillion cube meters of gas.

At its simplest, sustainable development is the policy imperative for governments, people and businesses to balance economic, social and environmental considerations.

Kazakhstan's Sustainable Development Concept touches on a number of subject areas that are relevant to discussion on how best to design oil and gas contracts to contribute to sustainable development. For example:

- The balance between voluntary business action, general legislative requirements, and negotiated contractual commitments in areas addressed by the Sustainable Development Concept, including
 - development of new technologies and of the educational and
 - scientific basis for sustainable development in Kazakhstan;
 - provisions on health and safety and labor protection;
 - business engagement in poverty reduction,
 - environmental requirements on oil and gas companies
- The role of parliament, civil society and members of the public in the development and implementation of oil and gas contracts of various kinds.

Many consumer goods are made of plastic, a material utilizing petrochemicals in its manufacture. Many common medical and pharmaceutical products also have oil as a basic constituent. The aspirin, originally processed from the bark of the willow tree, is now another of these many oil derivatives.

Oil has proven to be such a flexible resource that it now underpins many of the items we take for granted in the modern world, and any interruption of its supply would be very serious. In light of the dual challenge of Peak Oil and anthropogenic climate change it is critical that we develop targeted interventions to ensure that we do not waste important resources.¹

The first oil drilling in the United States began in 1859, when oil was successfully drilled in Titusville, Pennsylvania. In the first quarter of the 20th century, the United States overtook Russia as the world's largest oil producer. By the 1920s, oil fields had been established in many countries including Canada, Poland, Sweden, the Ukraine, the United States, Peru and Venezuela.

The Gross Domestic Product (GDP) in Kazakhstan expanded 8.60 percent in the fourth quarter of 2009 over the previous quarter. GDP Growth Rate in Kazakhstan is reported by the Agency of Statistics of the Republic of Kazakhstan. Historically, from 1994 until 2009,

¹http://bdsnetwork.cbs.dk/publications/Working%20Papers/WP_no_8_-_HW_Final_09.pdf

Kazakhstan GDP Growth Rate averaged 1.4 Percent reaching an all-time high of 8.6 Percent in December of 2009 and a record low of -8.9 Percent in September of 1998. The economy of Kazakhstan is the largest economy in Central Asia.²

GDP - realgrowth rate (%)

Country	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kazakhstan	2.2	.5	.2	.1	.5	0.6	.5	.4	.2	.7	.5

Natural Gas and Oil Reserves staying stable and give more confident feelings of production. Numbers which are shown below considers how much reserve we have in advance.³

Natural Gas: Proved reserves in Trillion cubic meters for Kazakhstan

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9

Oil: Proved reserves in Thousand million barrels for Kazakhstan

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
5,4	5,4	9,0	9,0	9,0	9,0	3,0	3,0	3,0	3,0	30,0

Kazakhstan Unemployment Rate

Unemployment Rate in Kazakhstan remained unchanged at 5.30 percent in December of 2012 from 5.30 percent in November of 2012. Unemployment Rate in Kazakhstan is reported by the Agency of Statistics of the Republic of Kazakhstan. Historically, from 2003 until 2012, Kazakhstan Unemployment Rate averaged 6.42 Percent reaching an all-time high of 9.70 Percent in March of 2003 and a record low of 4.40 Percent in December of 2011. In Kazakhstan, the unemployment rate measures the number of people actively looking for a job as a percentage of the labour force. This page includes a chart with historical data for Kazakhstan Unemployment Rate.⁴

Kazakhstan Unemployment Rate

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
0,0	8,8	8,8	8,0	8,1	7,4	7,3	6,6	6,3	5,5	5,4

Exports in Kazakhstan decreased to 6591.20 USD Million in January of 2013 from 7398.70 USD Million in December of 2012. Exports in Kazakhstan is reported by The National Bank of Kazakhstan.⁵

Export revenue of KZ

2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	201
001	002	003	004	005	006	007	008	009	010	1
,1	0,5	0,3	2,72	8,47	0,09	5,55	1,97	8,84	9,23	89

² <http://www.tradingeconomics.com/kazakhstan/gdp-growth>
³ http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2012.pdf

⁴ <http://www.tradingeconomics.com/kazakhstan/unemployment-rate>
⁵ <http://www.tradingeconomics.com/kazakhstan/exports?iframe=true&width=90%&height=90%>

Вывод итогов									
Регрессионная статистика									
Множественный R	0,754305129								
R-квадрат	0,568976228								
Нормированный R-квадрат	0,281627046								
Стандартная ошибка	2,817403045								
Наблюдения	11								
Дисперсионный анализ									
	df	SS	MS	F	Значимость F				
Регрессия	4	62,86980414	15,71745104	1,980086473	0,21676067				
Остаток	6	47,62655949	7,937759916						
Итого	10	110,4963636							
	Коэффициенты	Стандартная ошибка	t-статистика	P-Значение	Нижние 95%	Верхние 95%	Нижние 95,0%	Верхние 95,0%	
Y-пересечение	-20,23524312	314,2533218	-0,064391501	0,950750226	-789,1854206	748,7149344	-789,1854206	748,7149344	
Переменная X 1	-0,306649067	0,880308052	-0,348342909	0,739479499	-2,460685272	1,847387137	-2,460685272	1,847387137	
Переменная X 2	16,77800919	183,1473215	0,091609362	0,929990405	-431,3673423	464,9233607	-431,3673423	464,9233607	
Переменная X 3	0,246959324	1,799550452	0,137233899	0,895335241	-4,156382003	4,650300652	-4,156382003	4,650300652	
Переменная X 4	0,022378968	0,081171746	0,275698986	0,792028534	-0,17624114	0,220999076	-0,17624114	0,220999076	

This model describes how 4 dependent variables affect to the dependent variable. Here,

Y- GDP of Kazakhstan in %

X1- Oil: Proved reserves in Thousand million barrels

X2- Natural Gas: Proved reserves in Trillion cubic metres

X3- Unemployment rate of KZ

X4- Exports (Billion \$)

Dependent variables affect to the GDP of Kazakhstan

Findings

In this paragraph includes results from research which must be considered and presented. Analyzing the oil exports in Kazakhstan ,we see that oil exports are growing rapidly, with current infrastructure delivering it to world markets to via the Black sea (via Russia), the Persian Gulf(via swaps with Iran), to the north pipeline and rail (through Russia), and now to the East China.

Analyzing the oil reserves of Kazakhstan we see that in 2007 oil reserves were 32.5 billion barrels, and with project oil reserves of 100-110 billion barrels by 2015. Gas reserves are estimated at 3 trillion cubic meters, with projected reserves of 5 trillion cubic meters by 2015.

Recommendations

Currently, the development of integration processes in the oil and gas industry continues to be in the form of direct investment, the acquisition of tangible and financial assets, the implementation of joint projects and joint ventures. Therefore I recommend to Kazakhstan in the future to develop their own approaches to solving these problems.

Summary of the study

This section will give an overview of the entire study. The study begins from whole observation of oil and gas importance. How oil and gas influence to society.

In first steps I set objectives which were achieved through all thesis work. Also in introduction of study were included limitations of thesis which states barriers for study guiding.

Next step in the thesis was effective research which named as secondary research. These secondary researches help me to obtain necessary information about world oil and gas industry, how it influences to society. Also secondary data includes information about oil and gas history, oil and gas reserves.

REFERENCES:

1. http://bdsnetwork.cbs.dk/publications/Working%20Papers/WP_no_8__HW_Final_09.pf
 2. <http://www.tradingeconomics.com/kazakhstan/gdp-growth>
 3. http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/
 4. [STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2012.pdfhttp://www.tradingeconomics.com/kazakhstan/unemployment-ratehttp://www.stat.kz/](http://www.tradingeconomics.com/kazakhstan/unemployment-rate)
 5. <http://www.tradingeconomics.com/kazakhstan/exports?iframe=true&width=90%&height=90%>
- Book and Journal References*
1. "Oil Wealth Management in Kazakhstan: 1991-2010" by Dinara Faizuldayeva.
 2. Barksy Robert, and Lutz Killian, 2002. "Do We Really Know that Oil Caused the Great Stagflation? A Monetary Alternative," in Ben S. Bernanke and Kenneth Rogoff (eds.) NBER Macroeconomics Annual 2001, Cambridge, MA (MIT Press)
 3. International Monetary Fund, World Economic Outlook, April 2004, "Will the Oil Market Continue to Be Tight." (Main author Martin Sommer), Washington 2004.

Резюме

Данная статья написана на тему «Устойчивое экономическое развитие нефтегазовой отрасли в Республики Казахстан». Целью исследования является теоретическое обоснование анализа нефтегазовой отрасли в Республике Казахстан, так как это приводит к устойчивому развитию экономики.

Исторически дисбаланс лежит в основе многих социальных, экономических и экологических проблем в Республике Казахстан, когда страна использует ресурсы непропорционально производству.

В начале статьи, я расписала историю нефти и газа, начиная со старой истории к современному использованию. В статье также представлены теории устойчивого развития, которые объясняют устойчивый экономический рост и нефтегазовые контракты для устойчивого развития, и механизм его работы.

Цели и задачи этой статьи: понять важность нефтяной отрасли, проанализировать развитие нефтегазовой индустрии в Казахстане. В заключении сделаны выводы по дальнейшему развитию и эффективному функционированию нефтегазовой индустрии.

Түйін

Бұл статияда «Қазақстан Республикасындағы мұнай және газ саласының тұрақты экономикалық дамуы» қарастырылған. Қарастыру мақсаты Қазақстан Республикасындағы мұнай және газ саласының теориялық өзектілігі талқыланды, себебі экономиканың тұрақты дамуына алып келеді.

Қазақстандағы әлуметтік, экономикалық және экологиялық мәселелердің негізі болып отырған шикізат пен өндірістің тең дәрежеде дамымауы.

Статия басында мұнай және газ саласының кәзіргі кезге дейінгі дауын сипаттадым. Статия барысында мұнай және газ саласының экономикалық тұрақты дамуының теориясы және механизмі көрсетілді.

Статья мақсаты: мұнай және газ саласының маңыздылығын түсіну және Қазақстандағы мұнай және газ индустриясының дамуына анализ жасау. Қорытындылай келе мұнай және газ саласының келешекте тұрақты дамуы мен маңыздылығына тұжырым жасалды.

УДК 334.012.62/.64

ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕС – ЭКОНОМИКА ТҰРАҚТЫЛЫҒЫНЫҢ КЕПІЛІ

Г.Н. Белібаева

Ғылыми жетекшісі: аға оқытушы С. Ө. Бектұрғанова
Сүлейман Демирел атындағы университет, Экономика және әкімшілік ғылымдар факультеті

Түйін

Мақалада шағын және орта бизнес саласының нарықтық экономика жағдайында экономикалық және әлеуметтік қызметі мәселелері қарастырылған. Шағын және орта бизнестің экономикалық қызметі жалпы ішкі өнім өндірісіне, оның салымдары мен экономика құрылымына әсері бәсекелік ортаны қалыптастырумен анықталады, халықтың экономикалық тәуелсіздігін нығайтып, олардың сұранысының төлем қабілеттілігін арттыруға ықпал етеді.

Кілт сөздер: Шағын және орта бизнес, Корпоративті қоғамдық жауапкершілік, «Даму» қоры, Шағын және орта бизнесті қолдаудың қаржылық құралдары.

Шағын және орта бизнес экономиканың инновациялық әлеуетінің дамуын, көптеген жаңа жұмыс орындарының пайда болуын, өндірісті ұйымдастырудың жаңа түрлерін іздеу және енгізу, сату және қаржыландыруды қамтамасыз етеді. Шағын және орта бизнес – елдің тұрақты дамуы және ел экономикасының бәсекеге қабілеттілігінің жоғары болуының негізі.

Шағын және орта бизнесті жан-жақты қолдау көрсету ел стратегиясының басым бағытының бірі. Президенттің тапсырмасы бойынша кәсіпкерлерге қолдау көрсетіп, еліміздің бизнес әлеуетін жақсартуға бағытталған жоспарлы жұмыстар жүргізілуде. 2050 жылға қарай шағын және орта бизнес ел экономикасының басымдығы болады. Бұл туралы 2012 жылдың 14 желтоқсанындағы Елбасының жолдауында: «Қазақстан экономикасындағы шағын және орта бизнес үлесі 2030 жылға қарай екі есе өсуі тиіс. Ал 2050 жылға қарай бұл сектор басымдықты болады», - делінген [1].

Сонымен қатар Елбасы Н.Ә. Назарбаев атап өткендей: «Шетелдік және отандық тәжірибе көрсетіп отырғандай, бизнестің кәсіпкерлік палатасына шоғырлануы экономика дамуының басты маңызды факторы болып табылады. Сондықтан да Үкіметтің сенімді, құзіретті әріптесі болып табылатын жаңа ұлттық кәсіпкерлер палатасына бизнесмендердің міндетті мүшелігін енгізу мақсатты болып табылады. Бұл қазақстандық бизнесті, оның ішінде шағын және орта бизнесті де экономиканы дамытудың стратегиялық міндеттерін жүзеге асыруға кеңінен қатыстыруға мүмкіндік береді»[2].

Шағын және орта бизнес экономикада нақты белсенді, бәсекелес ортаны ғана қалыптастырып қоймайды, сонымен қатар, мемлекеттің экономикалық дамуында оның тұрақтылығының индикаторы есепті орта тапты жасақтайды. Шағын және орта бизнестің әлеуметтік міндетіне: халықты жұмыспен қамту, тұрмыс деңгейін қамтамасыз ету, адамның өмірге нық сеніммен қарау мүмкіндігін арттыру жатады. Дамыған елдердің тәжірибесі шағын және орта бизнес экономиканың даму қарқынын арттыра түсетінін көрсетеді.

Жалпы сәтті кәсіпкерлік үшін аймақтық кәсіпкерлік орта қажет. Ол орта өзіне экономикалық, қоғамдық-мәдениеттік және инновациондық орталарды біріктіреді. Осы айтылған факторларды ескере отырып, кәсіпкерліктің жетік дамуына кедергі болатын біршама басты мәселелерді атауға болады, оларға жатады:

- Ұлттық бизнестің қоғамдық ерекшеліктерін ескермеу;
- Кәсіпкерлікке кірудің қиындығы, соған байланысты кәсіпкерлік рухтың төмендеуі;
- Шағын және орта бизнесті ұйымдастыру үшін қажетті ақпараттың болмауы;